

Pravděpodobnostní kalkulátor

Menu: QCExpert Pravděpodobnostní kalkulátor

Tento pomocný modul je určen především pro rychlý výpočet kvantilu a pravděpodobnosti čtyř rozdělení, která se nejčastěji používají k výpočtu kritických hodnot testů. Jsou to rozdělení normální, Studentovo, chi-kvadrát a Fisherovo. Výpočet probíhá interaktivně v dialogovém okně. V případě potřeby lze vygenerovat graf příslušné distribuční funkce.

Data a parametry

Pravděpodobnostní kalkulátor nemá datový vstup, lze jej spustit i s prázdným datovým listem. V dialogovém okně se zvolí požadované rozdělení. Pro normální rozdělení se zadá střední hodnota a směrodatná odchylka, pro Studentovo, chi-kvadrát a Fisherovo rozdělení počet stupňů volnosti. Studentovo a chi-kvadrát rozdělení mají jeden parametr počtu stupňů volnosti v , označené jako $N1$, Fisherovo rozdělení má dva počty stupňů volnosti v_1 a v_2 , označené $N1$ a $N2$. Po zadání hodnoty v poli *Kvantil* se stiskem tlačítka *Pravděpodobnost* zobrazí příslušná pravděpodobnost v poli *Pravděpodobnost* a naopak, po zadání hodnoty v poli *Pravděpodobnost* se stiskem tlačítka *Kvantil* zobrazí příslušný kvantil v poli *Kvantil*. Stisknutím tlačítka *Graf* lze vytvořit graf distribuční funkce zvoleného rozdělení se zadanými parametry. V případě normálního rozdělení máme možnost použít dat z listu *Data* pro výpočet hodnoty *Střední hodnota* a *Směrodatná odchylka*. Sloupec s daty vybereme v poli *Data* dialogového okna. Tato možnost slouží k rychlému orientačnímu výpočtu kvantilů a pravděpodobností. Kromě pravděpodobnosti se počítá ještě hodnota ARL, což je převrácená hodnota pravděpodobnosti $ARL=1/P$, je-li $P < 0.5$, jinak je $ARL=1/(1-P)$. J to střední počet dat mezi po sobě následujícími překročeními zadaného kvantilu, někdy označovaná ARL (Average Run Length).

Obrázek 1 Dialogový panel Pravděpodobnostního kalkulátoru pro normální rozdělení

Obrázek 2 Dialogový panel Pravděpodobnostního kalkulátoru pro Fisherovo rozdělení

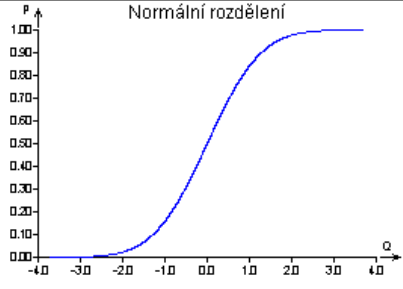
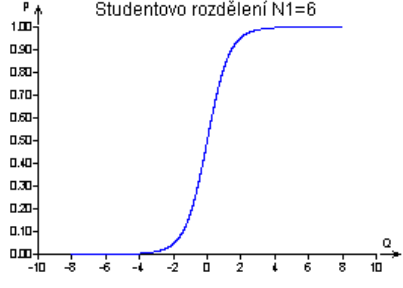
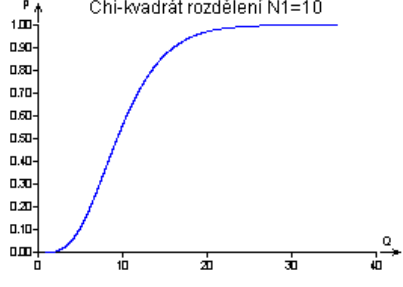
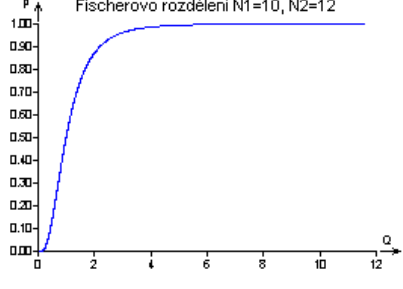
Protokol

Tento modul nevytváří protokol.

Grafy

Graf distribuční funkce daného s nastavenými parametry se vytvoří po stisknutí tlačítka *Graf*. V kombinaci s pravoúhloú sítí a zvětšením grafu (zoom) lze graf využít k přímému přibližnému odečítání hodnot. Na vodorovné ose je vždy kvantil rozdělení, na svislé ose je pravděpodobnost, že

náhodné číslo z tohoto rozdělení bude menší, než tento kvantil. Přesnější odečtení hodnot z grafu je možné po zvětšení detailu v interaktivním grafu.

 <p>Normální rozdělení</p>	Graf distribuční funkce normovaného normálního rozdělení $N(0,1)$.
 <p>Studentovo rozdělení $N_1=6$</p>	Graf distribuční funkce Studentova rozdělení s $n_1=6$.
 <p>Chi-kvadrát rozdělení $N_1=10$</p>	Graf distribuční funkce chi-kvadrát rozdělení s $n_1=10$.
 <p>Fischerovo rozdělení $N_1=10, N_2=12$</p>	Graf distribuční funkce Fisherova rozdělení s $n_1=10$ a $n_2=12$.